

МИ
А Л Е К С А Н Д А Р I.

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина решила, и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОМ

о

УРЕЂЕЊУ ТОПЧИДЕРСКЕ ЕКОНОМИЈЕ

I. Циљ економије

Члан 1.

У циљу унапређења пољске привреде у земљи у опште и њених грана посебице, оснива се на државном имању у Топчидеру угледан економски завод.

Члан 2.

На топчидерском имању има се развијати и усавршавати привреда у опште по правилима савремене пољопривредне науке и практике тако, како ће оно својом привредом не само служити за углед и помагати унапређење пољске привреде у земљи, него и доносити што већи доходак.

Сем тога у заводу се има установити Пољопривредна станица за округ београдски, по закону о пољопривредним станицама, и Плетарска школа, а могу се у заводу подизати и развијати и оне привредне установе, које с пољском привредом стоје у неразводној вези.

Члан 3.

Сем развијања економије и привредних установа у Топчидеру се имају одржавати, подизати и улепшавати паркови и остала украсна места и установе

здравствене и за задовољство, у колико то захтева
углед Отаџбине, а омогућава приход Топчидера.

II. Имовина економије

Члан 4.

Имовину топчидерске економије састављају сва
непокретна и покретна државна добра у обиму Топ-
чидера; и Управа економије њима располаже по од-
редбама овога закона.

Краљевим кошутњаком располаже и управља
Управник Краљевих добара.

Добрима у кругу топчидерске касарне и онима
која су уступљена на уживање војсци топчидерског
гарнизона располаже војна власт.

Члан 5.

Осуђеници који бораве у Топчидеру имају ту
остати само док се не створи могућност за њихово
псељење.

По псељењу осуђеника из Топчидера и зграде где
су осуђеници до сада боравили остају својина Управе
економије

Члан 6.

О топчидерској цркви, задужбини Милоша Вели-
ког, има се старати Управа економије у договору са
црквеним властима и својим парохом, који ће са црк-
веним таторима бити рачунополагач пред Главном
Контролом. Управа је дужна давати пароху пристојан
стан са окућницом и градином од 10 арп.

Члан 7.

Полицијску службу у Топчидеру врши топчидер-
ски одељак Управе града Београда, која се стара за
потребне просторије за смештај његов.

III. Управа економије

Члан 8.

Топчидерска економија стоји под надзором Ми-
нистра народне привреде, а под непосредном управом

свога Управитеља, који је у рангу окружног државног економа.

Управа има свој званични печат са државним грбом и натписом: *Управа топчидерске економије*, и води преписку са свима државним властима, у границама своје надлежности.

Члан 9.

Сем Управитеља, Управа економије има ово особље: једног економа, 1 рачуновођу, руковатеља Плетарске школе у рангу руковатеља лозних расадника, 1 писара, 1 хонорарног ветеринара, 1 шумара, и потребан број практиканата, воћара, баштована, виноградача, мајстора и служитеља.

Ну, Управа може имати по потреби и хонорарног лекара, инжињера, руководиоце појединих стручних радова и наставнике, под условима које на њен предлог одобрава Министар народне привреде.

Члан 10.

За Управитеља или вршпоца дужности Управитеља могу бити постављена само она лица, која имају квалификације за окружног државног економа.

За економа може бити постављен само онај који има квалификације средњег економа по закону о државним економима.

За хонорарног ветеринара може бити постављен само дипломирани ветеринар.

За рачуновођу, писара и практиканта може бити постављен само онај, који је свршио какву пољопривредну школу.

Руковатељ Плетарске школе може бити само онај, који има стручне квалификације за то

Вршпоци дужности појединих звања морају имати квалификације, које се овим законом траже за та звања.

Члан 11.

Управитељ, економ, рачуновођа, руковатељ плетарске школе и писар постављају се Краљевим указом на предлог Министра народне привреде.

Неуказно особље с платом од 1000 динара годишње или већом, поставља Министар народне привреде на предлог Управе топчидерске економије, а са платом мањом од 1000 динара поставља и прима у службу сама Управа.

IV. Дужности и права особља

Члан 12.

Главне су дужности управитеља економије:

а) да се стара о извршењу овога закона и правила, који ће за његово извршење прописати Министар народне привреде;

б) да води непосредан надзор над имањем и привредом на њему, и да се стара о уређењу и унапређењу Топчидера у опште;

в) да се стара о извршењу свих законских наређења и наредба Министра народне привреде;

г) да води надзор да особље правилно и редовно врши своје дужности и врши дисциплинарни власт над свима потчињеним му органима;

д) да води надзор над заводским рачуноводством, имаовином и привредом и да за све одговара као наредбодавац;

ђ) да се стара да приходе Топчидера увећава, како би они били довољни не само да подмире законом утврђени државни приход, и расход на уређење и унапређење Топчидера, већ и преко тога што већи приход предаје државној благајници; и

е) да на крају сваке године подноси Министру народне привреде исцрпан извештај о раду Управе за ту годину са прегледом о кретању имовног стања економије.

Плата Управитеља равна се плати државних окружних економа по закону о државним еконимима, са правом на бесплатан стан са огревом, градину од 25 ари.

Члан 13.

Дужности су економа:

а) да се стара о рационалном обрађивању заводског имања и рационалном произвођењу и неговању свеколике заводске стоке;

б) да се брине о уредном држању и употреби пољопривредног и другог оруђа и машина и о уредном чувању и употреби приноса с имања и набављеног потрошног материјала;

в) да се стара о границама заводских добара и о одржавању ограда у добром стању;

г) да води непосредни надзор над млађим особљем да оно своју дужност тачно и ревносно врши; и

д) да врши све послове које му управитељ нареди, и да управитеља потпомаже у свима пословима на уређењу и унапређењу завода.

Плата економа равна се плати среских економа по закону о државним економима.

Члан 14.

Дужности су ветеринара:

а) да пазн да је сточна храна здрава и да сточне стаје, нега и употреба стоке одговарају здравственим правилима;

б) да мотри на здравље стоке и да оболелу стоку лечи;

в) да мотри да се каква сточна заразна болест у заводу и у непосредној близини заводској не појави, и ако се појави, да је, у споразуму са економом и управитељем, у заводу локалише или јој преношење у завод спречи;

г) да се стара о исправности и реду апотеке, марвено-лекарског прибора и сточне болнице;

д) да се брине да сви заводски сточни производи буду чисти и здрави, и да врши ветеринарско-полицијску службу у кругу Топчидера, по санитетским и марвено-лекарским прописима, који о томе постоје за градове; и

ђ) да врши све ветеринарске послове, које му управитељ стави у дужност.

Члан 15.

Дужности рачуновође ове су:

а) да у границама буџета и по наређењима управитеља врши све набавке за потребу завода;

б) да по законским одредбама и наређењима управитеља врши све продаје заводских производа и наплате доходака државних, заводских и др.;

в) да води све прописне рачунске књиге и израђује и премапотписује сву рачунску преписку;

г) да рукује касом, врши све исплате по наређењу управитеља, чува рачунске документе и одговара за исправност рачунских књига, рачуна и касе као рачунополагач; и

д) да врши све послове које му управитељ нареди, и да га потпомаже у свима пословима и у познавању извора за што већи приход завода.

Плата рачуновође равна се плати среских економа.

Члан 16.

Дужности су руковатеља Плетарске школе:

а) да непосредно управља школом, води надзор над питомцима школским, учи их и спрема тако, да могу плетарски занат самостално радити;

б) да рукује школском радионицом и стара се да се послови врше тачно и на време;

в) да рукује инвентаром школе и радионице и да за овај одговара;

г) да врши продају производа радионице који се за то одреде, и да приход предаје управи;

д) да руководи радом у врбовом расаднику, и стара се, да се у њему производи плетарски материјал, потребан школској радионици;

ђ) да врши све послове који му се буду наредили, а тичу се школе и питомаца.

Плата руковатеља плетарске школе равна се плати руковатеља државних лозних расадника.

Члан 17.

Дужности су писара и практиканта канцеларијски послови по распореду, који управитељ прописује

и све оно што им управитељ у дужност стави и ван канцеларије.

Плата писара дели се на класе као плата писара Министарства народне привреде, а практикант има плату од 800 до 1000 динара годишње.

Члан 18.

Дужности осталих службеника прописује Управитељ економије, према њиховој стручној спреми и употребљивости.

Плате њихове одређују се према спреми и важности послова које врше, а по пропису чл. 10. овог закона.

Члан 19.

Економ, рачуновођа, руковатељ плетарске школе, писар и практикант, а по могућству и хонорарни ветеринар и служитељ, имају у Топчидеру бесплатно пристојан стан са огревом и правом на парче земље за градину, и то: чиновници по 10 ари, а званичници и служитељи који су фамилијарни и имају стан по 5 ари.

Члан 20.

Сви указни чиновници економије сем писара, унапређиваће се у прву вишу класу као и државни економи, односно руковатељи лозних расадника, а писар пошто одслужи у класи најмање две године. — Време проведено у пољопривредној служби ван завода са истом платом рачуна се као да је и у заводу одслужено.

Чиновник који би са унапређењем био премештен из завода раније но што је у класи одслужено одређено време, не може се вратити у завод с платом већом од оне на коју би у заводу имао право да није премештен.

Све ово важи и за вршиоце дужности појединих звања.

Стручно неуказно заводско особље има право на унапређење поступно као и указно особље.

Служитељи заводски не могу добити повишицу плате раније од године дана службе с истом платом.

Члан 21.

Ако који неуказни службеник заводски, вршећи службу, онеспособи за даљи рад, или се дугогодишњом службом изнурн или постане неспособан за вршење исте или које лакше службе у заводу, има право на државну помоћ, која годишње не може бити већа од половине плате коју је последњи пут имао. Помоћ ова има се издавати по решењу Министра народне привреде на предлог управе економије из резервног фонда, а кад овога нема, онда из прихода управиног и то све док се за те циљеве не би створио нарочити фонд.

V. Привреда, обвезе, издржавање и књиговодство економије.

Члан 22.

Управа топчидерске економије дужна је на свом имању привређивати тако, како би се што потпуније постигао циљ обележен у чл. 1—3. овога закона.

Да би се ово што боље постигло, управа економије, придржавајући се привредног плана који утврђује Министар народне привреде, имаће у осталом потпуну слободу односно рада на заводским добрима онако, како то добар економ има на своме добру, ну све ове радње морају бити проведене кроз прописане књиге и оправдане потребним документима.

Само за давање концесија или својих добара под закуп приватним личностима на време дуже од године дана, као и за куповину земљишта, дужна је управа претходно издејствовати за то одобрење Министра народне привреде.

Члан 23.

Да би се истински приходи са државног добра Топчидера показивали, не може се од управе топчидерске економије узимати ништа и ни за чију потребу бесплатно, нити се на штету завода могу од-

ређивати заводским производима цене и таксе мање од праве и тржишне њихове вредности. Према томе и све што би се за државну потребу ма у ком циљу из Топчидера узело, има се платити управи економије по правој вредности.

Члан 24.

Управа економије, као економ на државном добру, дужна је посвегодишње предавати државној благајници као приход од Топчидера 3% на укупну вредност све непокретне и покретне државне имаовине у Топчидеру, која јој је предата на њено потпуно и слободно руковање. Приход овај управа ће предавати благајници министарства народне привреде за главну државну благајницу на крају сваке године. Процена вредности државне имаовине вршиће се по одредбама овога закона.

Ну да би управа била у могућности да што брже Топчидер уреди и привреду унапреди, неће за првих пет година предавати овај приход држави, већ ће га употребити на речени циљ.

Члан 25.

За издржавање, развијање и унапређење економије, улепшавање Топчидера и израду, оправку и одржавање главног друма кроз Топчидер од Цареве Ћуприје до кошутњачке капије, и свих споредних путева у границама Топчидера (сем мостова на топчидерској реци) Управи економије стоје на расположењу приходи који преостану преко 3% државне ренте по одредбама чл. 24. овог закона.

Само систематске плате указних чиновника улазиће у буџет државних расхода и исплаћиваће се из државне благајнице.

Члан 26.

Само у случају доказане неродице и веће елементарне штете и ако би приходи економије за ту годину, заједно са њеним резервним фондом (чл. 28.

и 29.) били недовољни да се постојеће стање завода одржи, Управа има право на државну помоћ за ту годину, коју одређује и одобрава из државних средстава Министарски Савет на предлог Министра народне привреде.

Члан 27.

Ако Управи економије, по измирењу државног прихода по чл. 23. и издатака на одржавање и унапређење завода, претекне од прихода на крају године сума до 5 000 динара, а укупан бруто приход не би био већи од 25% целокупне вредности њене имаовине, она ће је пренети као готовину у приход за пдућу годину с правом на употребу исте. Ну ако би била већа, онда ће вишак преко 5.000 дин. унети у свој резервни фонд (чл. 28.).

Члан 28.

Ну ако Управа економије, поред државног прихода по чл. 24. и поред потребних издатака на одржавање и унапређење завода, привреди више да укупан њен бруто приход износи преко 25% целокупне вредности имаовине, онда се тај вишак има расподелити овако:

- 1) 50% пренеће се као готовина у пдућу годину с правом на утрошак;
- 2) 50% унеће се у резервни фонд економије за случај неродице и елементарних штета.

Члан 29.

Резервни фонд економије предаваће се Управи фондова на капитализацију, и Управа економије сме га трошити само на оно на шта је намењен (чл. 21. и чл. 28. тач. 2.) и то по одобрењу Министра народне привреде.

Кад фонд нарасте на 250.000 динара, онда ће се приходи, који би се по одредбама овога закона уносили у фонд, предавати државној благајници као вишак прихода за дотичну годину, а фонд се има одржавати на тој суми.

Члан 30.

Управа економије дужна је уредно водити све економске и рачунске књиге које пропише Министар народне привреде у споразуму са Главном Контролом.

Члан 31.

На свршетку сваке године Управа економије дужна је да закључи своје књиге и рачуне, и да их пошаље на преглед Главној Контроли по прописима који о томе постоје.

Исто тако Управа је дужна на месец дана пре почетка нове године поднети Министру народне привреде план свога привређивања за пдућу годину с предрачуном прихода и расхода, а у смислу чл. 22. овога закона.

VI. Инвентарисање и надзор.

Члан 32.

Кад закон овај ступи у живот, а најдаље за три месеца по томе, има се предузети и извршити инвентарисање Топчидера и процена државних непокретних и покретних добара која по одредбама овог закона имају да сачињавају имаовину Управе топчидерске економије. Инвентарисање има се вршити по стварној вредности.

Рад овај има да изврши комисија коју састављају: један стручан чиновник Министарства народне привреде, један виши чиновник Министарства финансија, један инжињер Министарства грађевина, један чиновник Главне Контроле и управитељ топчидерске економије.

Члан 33.

Комисија ће инвентарисати сва непокретна добра која улазе у имаовину економије, али ће проценити вредност само оних добара, која се имају одмах предати Управи економије као њена имаовина на потпуно уживање и слободно руковање. Паркови и остале просторије које се не зирате и предмети који

не доносе приход већ постоје ради улепшавања
Топчидера, неће се процењивати нити ће се њихова
вредност стављати на терет Управе економије.

Мртву и живу имаовану комисија ће ценити по
процени.

Члан 34.

Кад комисија сврши инвентарисање и процењивање, она ће о свом раду поднети извештај Министру народне привреде, Министру финансија и Главној Контроли, из кога ће се видети посебно вредност целокупне непокретне имаовине и вредност покретне имаовине, и најзад укупна вредност све имаовине Управе економије, према којој се има да утврди државни приход који ће Управа економије бити дужна предавати државној благајници.

Процењена вредност има се заокружити на равну хиљаду, рачунајући разломак преко половине хиљаде у целу хиљаду, а мањи — као и да не постоји.

Члан 35.

Ну како ће се вредност имаовине економије поступно повећавати самим уређењем и унапређењем завода, подизањем нових грађевина и увећавањем инвентара ствари и стоке, то се инвентарисање и процењивање економске имаовине има предузимати и извршивати на крају сваке пете године, онако исто, као што је извршено и прво. Процењена вредност и према њој одређени годишњи приход за државну благајницу, важиће увек и за пет година у напред.

Члан 36.

Ну сем инвентарисања по одредбама чл. 31. и 34., има се на крају сваке године вршити редовно годишње инвентарисање заводске имаовине, које ће вршити сама Управа; ну расходовање ствари и предмета из инвентара, моћи ће се чинити само по одобрењу Министра народне привреде.

VII. Прелазно наређење.

Члан 37.

Сва примања и издавања Управе топчидерске економије, извршена у току ове године до дана када овај закон ступи у живот, имају се регулисати по одредбама овога закона.

Суме изузете из државне благајнице по буџетским кредитима Управе топчидерске економије, Управа ће вратити благајници, у колико ти приходи не остају у буџету. Приходи пак, предани државној благајници имају се изузети натраг и употребити по одредбама овога закона.

VIII. Закључна наређења.

Члан 38.

Овлашћује се Министар народне привреде да пропише Правилник за извршење овога закона.

Члан 39.

Закон овај ступа у живот од дана кад га Краљ потпише, и тада престају важити сви закони и други прописи који су му противни.

Препоручујемо Нашим Министрима: народне привреде и финансија да овај закон обнародују и о извршењу се његову старају; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравашу.

14. јануара 1901. год.
у Циншу.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,
Н. Антоновић с. р.*

АЛЕКСАНДАР с. р.

*Министар
народне привреде,
Д. М. Спасић с. р.
Министар финансија,
Д-р М. Поповић с. р.*